

Dabartinė Seimo valdančioji dauguma suformavo naują požiūrį į Lietuvos pensininką ir jo pensiją. Pensinis amžius turi būti didinamas, o pensininkams pensijos turi būti mažinamos. Kalbos apie orią senatvę paliekamos geresniems laikams, kai... pensininkų nebeliks.

Ar gali Lietuvos valstybėje išgyventi pensininkai?

Apie tai prie apskritojo ŽALGIRIO NACIONALINIO PASIPRIEŠINIMO JUDEJIMO stalo kalbėjosi Seimo narys Vidmantas ŽIEMELIS. Seimo narys Kęstutis DAUKŠYS. Nepriklausomybės Akto signataras, buvęs europarlamentaras ir Seimo narys Aloyzas SAKALAS. Varėnos rajono Margionių kaimo seniūnaitis Vincas KVARACIEJUS bei žalgirietis Gintaras JAKAVONIS.

G.JAKAVONIS: Gerbiamas Vincai, jūs pensinio, solidaus amžiaus žmogus, gyvenate kaimo ir pensininkų problemomis. Ar gali šiandien pensininkas išgyventi?

V.KVARACIEJUS: Kokia kalba gali būti, ar gali gyventi, iš bado nemirėte dar nė vienas. Bet koks gi dabar gyvenimas yra, jeigu paskutinius mūsų uždribtus centus atima ta mūsų Vyriausybė.

Argi gali žmogus išgyventi iš 500 litų? Reikia mokėti už elektrą, už telefoną, už šiuokšlį išvežimą. Tai kiek ten lieka, o kur dar vaistai žmogui tokio amžiaus?

Ir girdžiu, kad "niekaip negalime užkamsyti tų biudžeto skylių". Tai gal Vyriausybė tegul padaro pensinį amžių nuo 100 metų - tai tikrai užkamsys biudžeto skyles, bet ir tada nieko nesutaups, jeigu toks pinigų švaistymas. Kur reikia, kur nereikia - milijonai. Ir niekas už tai neatsako. Jeigu ir išaiškina, dingusių pinigų gi negražina. Kokia čia kalba apie pragyvenimo lygį.

Gal ponas A.Sakalas atsakys, ar Europos Sąjunga, kai duoda lėšų, nurodo, kam kieno atlyginimams, o gal ne?

A.SAKALAS: Jeigu tikslinės lėšos, pvz., namų renovacijai, tai nurodo, kad lėšos skiriamos namų renovacijai. Jeigu kokios nors kitos tikslinės lėšos, tai taip ir nurodo.

Europos Sąjunga niekada neduoda lėšų nenurodydama, kam jos gali būtų panaudotos.

V.KVARACIEJUS: Dabar tas Ignalinos direktorius, kaip jis vadinamas, - 26 tūkstančiai atlyginimo. Tai ar čia ne pinigų švaistymas? Kur Seimas, kur Vyriausybė, pasakykite, yra? Sako, kokiomis jis blogomis sąlygomis gyvena. O visi Ignalinos gyventojai kitoki gyvenimą gyvena?

26 tūkstančiai atlyginimo! Ar ne pinigų švaistymas? Tik iš pensininko paskutinį litą atima. O ten duoda. Dar sako, kad Europos Sąjungos pinigai. Ar Europos Sąjunga, kai davė pinigų, pasakė, kad jam mokėtų 26 tūkstančių litų? Man atrodo, kad ne. Bet mūsų Vyriausybė taip nusprendė - jam mokėti tiek.

G.JAKAVONIS: Net prie sovietų valdžios buvo aišku, kiek žmogus gaus pensijos, galėjome orientuotis, buvo pažadėtas pragyvenimo lygis, senatvė, į kurią niekas nesikėsins. Kas dabar atsitiko?

A.SAKALAS: Čia tokia politika, Vyriausybė neturėjo savo ekonominių bėdų ar problemų spręsti pensininkų sąskaita. Turėjo ieškoti kitų galimybių. Pirmiausia gali-mybė renovacijos, kuri remiama Europos Sąjungos pinigais. Padidėtų išdų pajamos.

Jei reikėjo mažinti pensijas, tai reikėjo mažinti selektyviai. Tiems, kurie didesnes pensijas gauna, daugiau mažinti, kurie mažesnes pensijas gauna, mažinti mažiau. Nedidelių pensijų, iki tam tikros ribos, visai nemažinti.

Reikėjo kitų ekonominių priemonių. Skatinti verslą, kad Lietuvoje daugiau būtų surenkama pinigų ir biudžetą. Neimti paskolų, su-

sietu su euru, verslą ištraukti iš šešėlio. Na, o Vyriausybė nuėjo kitu keliu. Nežinau, ar tas kelias pasiteisino. Man atrodo, ne.

G.JAKAVONIS: Kęstuti, kokios priežastys? Diskusijoje negalėjus dalyvauti aktorius Antanas Šurna, atsiprašęs Vyriausybės, "Sodros", kad ilgai gyvena, prašė pasakyti, kad pensiją duotų nuo 80 metų. Būtų išspręstos biudžeto problemos ir... tautos genocido reikalai.

K.DAUKŠYS: Lietuvoje yra padaryta daugybė rimtų klaidų. Tai ir įmonių privatizavimas už simbolinę kainą. Juk turėjo būti privati-zuotos visai kitomis sąlygomis.

Turtas, kurį uždirbo žmonės, kur sovietmečiu dirbo, gamyklų pastatė, kolūkius sukūrė, visas tas turtas buvo tragiškai panaudotas.

Nors labai didžiuojamės, kad mus pasaulis nurodo kaip pavyzdį, iš tikrųjų pasukome ne tuo keliu. Vokiečiai, prancūzai ir anglai sudėjo pinigų ekonomikai skatinti, tik paskui pradėjo kažką taupyti. Nes jie labai puikiai suprato, kad kiekvienas žmogus, išmestas į gatvę, yra papildoma socialinė našta. Aišku, ir pensininkai.

Mūsų valstybė to nepadarė. Galiu pasakyti remdamasis labai aiškiais faktais. Iš 2,1 mlrd. litų privatių namų renovacijai teko nulis. Viešiesiems pastatams, kurių geriausia padėtis, irgi iš milijardo praktiškai gal išmokėta yra apie 370 mln. Tai tokie pinigai neatėjo į ekonomiką? Iš visų paskolų irgi niekas neatėjo, mažinti mažiau. Nedidelių pensijų, iki tam tikros ribos, visai nemažinti.

G.JAKAVONIS: Seimas yra nevienalytis, ir kai sakote - Seimas, pozicija, opozicija ir valdančioji dauguma, kaip Jūs, Vi-

dmantai, kaip valdančios daugumos atstovas, dabar perėjęs į opoziciją, matote išėjimą iš tos krizės?

VŽIEMELIS: Nuolat konfrontavau su vadovybe dėl ekonominės politikos vykdymo. Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas. Ir šiandien tai tęsiama. Paskutinis socialinis įstatymas mažina perkamąją galią, traukia ekonomiką.

Išvelgiu dar vieną labai svarbų dalyką: vyksta tam tikras teisinis nihilizmas. Konstitucinis Teismas dar 2002 m. yra pasakęs: pagal Konstitucijos 23 straipsnį teisė į pensiją yra saugoma ir teisė į senatvės pensiją yra siejama su Europos žmogaus teisių jurisprudencija. Ne veltui prezidentė yra pasakiusi, tačiau, labai gaila, ir neįvykdžiusi pažadų, kad socialiniame įstatyme jokių mažinimų negali būti, kol nebus įdiegtas kompensacijos mechanizmas, tačiau nėra kompensacijos mecha-nizmo ir toliau vykdomas teisinis nihilizmas.

Toliau šiame Konstitucinio Teismo išaiškinime labai aiškiai konstatuojama, kad pensijos negalima mažinti daugiau kaip vieniems metams ir kiekvienais metais Vyriausybė turi įrodyti, kad krizė nesibaigė, tik tokiu atveju galima tai daryti. Tačiau turi būti nustatomas kompensacinis

mechanizmas, tačiau nei vieno, nei kito nėra, todėl mūsų frakcija pasiūlė pakeisti laikinąjį socialinių išmokų įstatymą, pagal kurį pensijos sumažintos 2 metams, ir siūlome, kad šis įstatymas galėtų tiktai iki š.m. gruodžio 31 d.

Jeigu Vyriausybė įrodys, tai tik tokiu atveju vėl būtų galima galvoti apie tokio įstatymo pratęsimą. Tačiau gaila, kad Vyriausybė iš esmės tik atsiraišinėja ir jokių realių argumentų neturima. Apie teises pasekmes net nekalbama. Šiandien ir toliau tęsimas pensininkų nuosavybės nusavinimas. Ką jau kalbėti apie dirbančius pensininkus.

Konstitucinis Teismas yra labai aiškiai pasakęs, kad darbas negali būti pagrindas mažinti pensiją daugiau. Tačiau Vyriausybė į tai nekreipia dėmesio.

G.JAKAVONIS: Žinome, kad senyvi žmonės iš Lietuvos niekur neišvažiuos. Jie yra gana aktyvūs kiekvienų rinkimų dalyviai. Visada ateis ir balsuos. Daug pagyvenusių žmonių yra ar buvo Tėvynės Sąjungos elektoratas. Ar konservatoriai savizūdžiai, kad prima tokius sprendimus? Lyg nežinodami, kad žmonės nuteikia prieš save.

VŽIEMELIS: Atvirai pasakius, profesiniu požiūriu, tokios Vyriausybės jau seniai nebuvo. Buvo Ru-

Vincas KVARACIEJUS
Sveičias

➤ Mes dar gauname pensijas, o kas mokės dabartiniams jauniems žmonėms?

Vincas KVARACIEJUS
Sveičias

sijos krizė, gal ne tokia gili, tačiau niekas nesusimąstė, net negalvojo, kad reikėtų mažinti pensijas. Tai aišku, kad yra kvalifikacijos stoka ir orientavimasis į tai, ką Tarptautinis Europos valiutos fondas pasakė, kad gerai darote, savo valstybę gerai valdote pasauliniu mastu.

Pažiūrėkime į lenkus, ką jie darė. Mokykimės iš kaimynų, kaip reikia dirbti krizės atveju. Mes ir mūsų partija yra pasiūliusi konkretų planą, ką reikia daryti ekonomikos krizės atveju. Jokių būdu nedidinti mokesčių. Yra kelių, kaip išbristi iš krizės ir kaip didinti perkamąją galią.

Mūsų pensininkų pensija, drįs-tu teigti, remiantis statistika, yra net 40 litų mažesnė negu Latvijos vidutinė pensija. Mes kažkodėl aiškiname, kad latviai gyvena labai blogai, mes už latvius geriau. O jų pensininkai gyvena dar geriau už mūsų pensininkus, nors teigiama, kad ten krizė yra didesnė.

K.DAUKŠYS: Prieš 30 metų reikėdavo gauti Maskvos pritarimą, o dabar labai dažnai tam tikri valdžios žmonės naudojasi arba Briuselio, arba Tarptautinio valiutos fondo patarimais. Lyg neturėtume savo supratimo Lietuvoje.

Tiems specialistams, kurie atvažiuoja čia kokių nors patarimų duoti, iš tikrųjų čia nereikės gyventi. Atvažiuo, davė patarimą, atsakingas-neatsakingas, rytoj išvažiuo ir gyvena savo valstybėje.

Štai Lenkijos pavyzdys. Krizė ją ir Lietuvą palietė vienodai. Mes litą tvirtai susiejė su euru, o lenkai - ne. Tai parodė galimybę ekonomikoje išgyventi. Išgyveno.

Jeigu mūsų valdžia dar būtų neleidusi tiek daug imti paskolų eurais, kaip atsitiko, būtų galimybė dar 2009 m. litą "perrišti" prie kito valiutos stulpelio. Tada būtų daug lengviau pragyvenę. Bet negalvodami apie ateitį padarėme žalos savo ekonomikai.

Kas dabar didžiausia bėda? Kuo mažiau dirbančių žmonių, kuo tie žmonės mažiau uždirba pinigų ir mažiau sumoka mokesčių, mažiau galimybių išmokėti pensininkams. Jeigu darbo vietos būtų iš tiesų kuriamos ir tieumatyti 7 mlrd. litų būtų įlieti į ekonomiką, šiandien tokių padarinių nebūtume turęje.

net nekalbama. Visi stengiasi išlaikyti gamybą, kad liktų tiek pat žmonių. Bent jau ne mažiau, kiek dirbo iki krizės. Kad tie žmonės mokėtų mokesčius, kurie suplaukia į iždą. Iš iždo ir daromos visokios išmokos.

Nuskambėjo klausimas, ar dabartinė Lietuvos valdžia - ne savizūdžiai. Politikai iš tikrųjų galbūt nėra savizūdžiai, nes suveržė prieš save smarkiau, nei reikia, o prieš pat rinkimus truputį atleis ir sakys: o, žiūrėkite, mes kylame, viskas gerėja, jei mus išrinksite dar kartą, tai ir toliau gerės.

O apie Vyriausybės klaidas gali-

nešnekėtume apie tokius skaičius, kuriuos turime.

Taip, tikiu, ekonomika būtų patyrusi sunkumų, tačiau... Lietuvoje dar sukėlėme papildomą krizę.

Kada ir kaip tai atsiliesps? Kai aplink visos ekonomikos atsigaus, kainos pakils, dar viena lietuvių banga išvažiuos ten dirbti.

G.JAKAVONIS: Gal yra gerų pavyzdžių kitose Europos Sąjungos valstybėse, kaip spręsti tokias problemas, kurias susikūrėme?

A.SAKALAS: Skatinama ekonomika, darbo vietos išsaugojamos, netgi dotuojant darbo vietas. O apie gamybos mažinimą

Aloyzas SAKALAS
Sveičias

➤ Reikia patiems pagalbėti, kaip patiems suveržti diržus, o ne veržti diržus ant pensininkų pilvų

➤ Reikia patiems pagalbėti, kaip patiems suveržti diržus, o ne veržti diržus ant pensininkų pilvų

➤ Reikia patiems pagalbėti, kaip patiems suveržti diržus, o ne veržti diržus ant pensininkų pilvų

➤ Reikia patiems pagalbėti, kaip patiems suveržti diržus, o ne veržti diržus ant pensininkų pilvų

Kęstutis DAUKŠYS
Sveičias

ma pasakyti štai ką. Pagrindinė klaida buvo naktinė mokesčių reforma, kuri išvarė didelę dalį verslininkų į pogrindį. Antra klaida buvo, mano nuomone, skolinimasis iš bankų už dideles palūkanas, užuot pasiskolinus už mažas palūkanas iš Tarptautinio valiutos fondo. Nors buvo sakoma, kad Tarptautinis valiutos fondas reikalauja padaryti ir tą, ir kitą, ir trečią dalyką, dabar praktiškai padaryta tai, ko valiutos fondas ir reikalavo. O palūkanos yra didžiulės, pora kartų didesnės negu iš Tarptautinio valiutos fondo. Už palūkanas mes mokėsime gana ilgai.

Dar iš klaidų paminėtina, kad ši Vyriausybė nesistengia ištraukti šešėlinį verslą į dienos šviesą. Sakykime, pridėtinės vertės mokesstis, akcizai. Kodėl tokie dideli kontrabandos šrautai yra? Todėl, kad Rusijoje, Baltarusijoje pigu, o čia brangu. Todėl kontrabandininkai ir vės tas cigaretes arba degtinę visais įmanomais būdais, kol bus tokia pozicija, kol ten mokesstis bus mažas, o čia didelis.

Vyriausybė to nesupranta, mano, kad papildinus baumes kontrabandininkams kas nors pasikeis. Kaip tik reikia šalinti nusikaltimo priežastis. Bausmių didinimas niekada nedavė didelio efekto.

Manau, Vyriausybės klaidos yra aiškios. Ar Vyriausybė norės ką nors daryti, nežinau. Ypač dabar, kai lyg ir neturi tvirtos atramos Parlamente. Kad ir ką ji darytų, vis tiek viskas išeis ne taip, kaip ji norėtų.

Nebūčiau lietuš pensininkų iš viso, nebūčiau mažins jiems jokių pensijų iš viso. Jie tikrai nenusipelnė. Ne jie kalti dėl to, kas vyksta dabar Lietuvoje. Kaltų ieškoti reikia kitur. Reikia patiems pagalbėti, kaip patiems suveržti diržus, o ne veržti diržus ant pensininkų pilvų.

G.JAKAVONIS: Ateina rinkimai. Vis dėlto ar dabartinės valdančiosios koalicijos agitatoriai įstengs palenkti rinkėjus savo pusėn?

➤ Reikia patiems pagalbėti, kaip patiems suveržti diržus, o ne veržti diržus ant pensininkų pilvų

➤ Reikia patiems pagalbėti, kaip patiems suveržti diržus, o ne veržti diržus ant pensininkų pilvų

➤ Reikia patiems pagalbėti, kaip patiems suveržti diržus, o ne veržti diržus ant pensininkų pilvų

➤ Reikia patiems pagalbėti, kaip patiems suveržti diržus, o ne veržti diržus ant pensininkų pilvų

➤ Reikia patiems pagalbėti, kaip patiems suveržti diržus, o ne veržti diržus ant pensininkų pilvų

➤ Reikia patiems pagalbėti, kaip patiems suveržti diržus, o ne veržti diržus ant pensininkų pilvų

➤ Reikia patiems pagalbėti, kaip patiems suveržti diržus, o ne veržti diržus ant pensininkų pilvų

➤ Reikia patiems pagalbėti, kaip patiems suveržti diržus, o ne veržti diržus ant pensininkų pilvų

Vidmantas ŽIEMELIS
Sveičias

➤ Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas

➤ Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas

➤ Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas

➤ Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas

➤ Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas

➤ Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas

➤ Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas

➤ Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas

➤ Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas

➤ Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas

➤ Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas

➤ Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas

➤ Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas

➤ Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas

➤ Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas

➤ Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas

➤ Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas

➤ Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas

➤ Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas

➤ Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas

➤ Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas

➤ Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas

➤ Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas

➤ Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas

➤ Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas

➤ Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas

➤ Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas

➤ Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas

➤ Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas

➤ Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas

➤ Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas

➤ Mokesčių didinimas, ypač krizės atveju, valstybei yra pragaištingas

Parengė Tadas KAREČKA

Nesutinkate? Diskutuokime!

www.respublika.lt

Skulptoriaus Kazimiero Kisielio monumentai Laisvės kovų dalyviams

Iš Panevėžio kilęs skulptorius Kazimieras Kisielis (nuo 1951 metų gyvena Vilniuje) yra sukūręs per 100 brandžių kūrinių, sulaukęs pripažinimo ir įvertinimo. 1986 metais jam suteiktas Lietuvos nusipelnusio meno veikėjo garbės vardas, 2006 metais - Panevėžio rajono garbės piliečio vardas. Pelnę ir kiti vertingi apdovanojimai, diplomai.

Skulptoriaus K.Kisielio kūrybinių pakilimų žymi gimęs Sąjūdis ir prabudusi žmonių savimonė. Žuvusių partizanų, politinių kalinių ir tremtinių artimieji, išreiškė norą įamžinti Laisvės kovų dalyvių atminimą. Žmonių pakviestas ir paragintas K.Kisielis ėmėsi šio sunkaus ir atsakingo darbo. Taip iškilio skulptoriaus sukurti monumentai Ramygaloje, Šilalėje, Rokiškio rajono Panemunėje.

Trys paminklai

Pirmasis, skirtas to krašto žuvusių partizanų, politinių kalinių ir tremtinių atminimui, iškilio Ramygalos miestelyje 1994-aisiais. Septynerius metus paminklas "Sopulingoji" skėnėsi kelia į viešąją erdvę per biurokratinis barjerus.

1998 metų liepą, minint Šilalės miesto 465-ąsias metines, iškilto kitas įspūdingas monumentas "Laisvės šauklys", įkvėptas 1990 metų kovo 11-osios.

K.Kisielio paminklas "Laiminu. Žuvusiems už laisvę" buvo iškilmingai atidengtas 2003 metais Panemunio miestelyje (Rokiškio r.), už Lietuvos laisvę Panemunio valsčiuje žuvusiems partizanams pagerbti. Paminklo statymas užtruko 13 metų. Darbai buvo pradėti rokiškėnų ir JAV gyvenančių kraštiečių iniciatyva bei aukomis.

Už šias skulptūras 2006 metais Kazimieras Kisielis buvo nominuotas Lietuvos nacionalinei kultūros ir meno premijai.

Jo darbų galima rasti didžiausiose šalies miestuose, pvz., Klaipėdoje ("Žvejas", 1971), Panevėžyje ("Žemė-Motina-Taika", 1974), Vilniuje (dekoratyvinė kompozicija "Džiaugsmas", 1970) ir t.t. Kūrybinėje biografijoje dominuoja kultūros ir meno veikėjų portretai ir kompozicijos. Paminėtini šie portretai: "Lietuvos nusipelnęs sporto meistras Antanas Mikėnas", "Profesoriaus Antano Gudaičio portretas", "Martynas Mažvydas", "Rašytojo Kazio Borutos portretas", "Kalbininkas Juozas Balčikonis", skulptūrinė kompozicija "Mažvydas" ir kt.

► RAMYGALA. Kazimiero Kisielio skulptūrą miestelyje supa medžiai

Pradžia - Išlaužų kaimas
Kazimieras Kisielis gimė 1926 metų kovo 26 dieną Išlaužų kaime (Panevėžio r.) valstiečių šeimoje. Mokėsi Išlaužų ir Žiznių pradinėse mokyklose. Vėliau Ramygalos gimnazijoje, Panevėžio mokytojų seminarijoje, lankė režisieriaus Juozo Miltinio dramos studiją.

Išlaužų kaimas buvo gatvinio tipo, jame gyveno per 40 šeimų. Sodiečiai vaikus mokė pačių iniciatyva įsteigtoje mokyklėlėje. Kazimiero Kisielio atmintį tėvas liko kaip auksinių rankų meistras, stalius. Tėvo išornamentuotos svirno durys buvo išskirtinės visame kaime. Šviesios lentelės, sudėtos spinduliu, iš tolo švietė. Laisvu laiku nuo ūkio darbų tėvas meistravo. Turėjo savo rankomis padarytą varstotą, darbo įrankius ir medžio tekinimo stakles, kurios sukosi minant koja pedala. Tėvas darė ratus, roges, baldus, klumpes, aprauktas oda, pynė vyžas ir kašelius (krepišius). Antanas Kisielis buvo Išlaužų kaimo graborius - darė karstus, už darbą iš sodiečių pinigų neėmė.

Tėvas ragino vaikus skaityti knygas. Rodė gyvą pavyzdį - namuose buvo "Ūkininko patarėjas", katalikiškos pakraipos žurnalas "Žvaigždė" ir kt.

Miltinis ir kiti mokytojai

Režisierius Juozas Miltinis vertino Kazimiero artistinius gabumus, muzikalumą, gražaus tembro balsą. Buvo numatęs palikti dirbti teatre. Kazimieras buvo parengęs Jasiaus vaidmenį K.Binkio pjesėje "Atžalynas". Tik vis devojėjo, ar tai tikrasis jo kelias, jis manė, kad aktorius turi būti idealios išvaizdos, kad jo darbo instrumentas - kūnas - turi būti beveik tobulas. Kas kita būtų skulptoriumi, kai ir ūgis, ir grožis, ir raumenys neturi jokios reikšmės...

Baigęs Panevėžio mokytojų seminariją buvo paskirtas dirbti į Palangą. Į Palangą nevažiavo. Po svarstymų pasiryžo stoti į Kauno kunigų seminariją, studijuoti tik vienus metus. Gal dėl to, kad ten didelę įtaką jam padarė Kauno dailės instituto direktoriaus pavaduotojas ir dėstytojas skulptorius Viktoras Palys, būsimiesiems kunigams dėstęs dailę, tolerantiškas, jautrus studentams, santūrus ir ne-

ratyvinę skulptūrą, susietą su aplinkos architektūra ir kt.

K.Kisielis skulptorių V.Palį laiko savo didžiuoju mokytoju, užtarė jį globėju, padėjusiu atsilaikyti ir nesugniužti sunkiu pokario laikotarpiu.

Pasak K.Kisielio, jam buvo labai svarbūs ir reikšmingi vieni metai, išgyventi bendraujant su skulptoriais Petru Vaivada, Juozo Žikaro mokiniu. Ši bičiulystė, nuosirdus kūrybinis bendradarbiavimas brandino jį kaip asmenybę. Menininkai vienas kitą palaikė, dalijosi kūrybiniais sumanymais.

Menininko išbandymas

O kaip klostėsi skulptoriaus K.Kisielio gyvenimas ir kūryba atkurtosios nepriklausomos Lietuvos metais? Skulptorius pasakojo, kad jam šis laikotarpis buvo išbandymas kaip menininkui - reikėjo nepalūžti, įrodyti jaunesiems skulptoriams, kad jis yra kupinas naujų projektų, pajėgus kurti. Reikėjo įrodyti, kad laisvų menininkų nevalia "diskvalifikuoti", dar ne laikas išmesti kūrėjų už borto... Reikėjo dirbti ir kurti, ir darbu įrodyti savo talentą.

Eidamas 85-ojo gimtadienio link menininkas prisipažino gyvenęs didele svajone, kad Vilniaus talentingi dėstytojai skulptoriai Juozas Mikėnas, Juozas Kėdainis suformavo jaunojo menininko pasaulėžiūrą, įdiegė realistinį kūrybos principą, suformavo savitą stilių kuriant monumentaliją - deko-

► PANEMUNIS. Paminklo žuvusiems partizanams ištiestų sparnų ilgis - aštuoni metrai

Parengė Ieva MİŠKINYTE

ŽALGIRIS

Nr. 70

Tokių juokingų palyginimų šiandien kultūros padėtį vertina Lietuvos valstybinio simfoninio orkestro įkūrėjas, meno vadovas ir vyriausiasis dirigentas, Novosibirsko akademinio simfoninio orkestro vyriausiasis dirigentas ir meno vadovas, Lietuvos muzikos ir teatro akademijos kultūros ir meno premijos laureatas Gintaras RINKEVIČIUS.

Rimvydas STANKEVIČIUS
"Respublikos" žurnalistas

- Kaip tik eidamas su jumis kalbėtis internete peržvelgiau jūsų apdovanojimų sąrašą. Net švilptelėjau patyręs, kad ordinų ir medalių turite daugiau nei didžiama karininkų. Tačiau rašytojas E.M.Remarkas yra sakęs, kad apdovanojimai vertingi tik tuomet, kai laimamas karas. Lietuvos kultūros frontuose, ko gero, pasidžiaugti šiandien ne itin yra ku?

- Jei mane lyginatė su kultūros karininkais, tuomet pasakyčiau, kad mūsų fronte vyksta atsitraukimas, tačiau karas jokių būdu nėra pralaimėtas. Tiesiog laukiame, kol ne itin išmintingų, visiškai nestrateginių ir netgi netaktinių valdininkų sprendimų metas kultūros sferoje baigsis. Nes kariuoti su vėjo malūnais beprasmiška. Lengviau būtų numoti ranka ir išvažuoti į civili-

cmk

SU ŽALGIURIU – UŽ LIETUVĄ!

Specialus dienraščio "Respublika" priedas

Sauliaus Venckaus nuotr.

Pagrokite kvartetą - trise

žuotesnį, kultūringesnį pasaulį, tačiau esu lietuvis, myliu Tėvyne, turiu čia šeimą ir nenoriu būti kažki kokių nekompetentingų valdžios atstovų išgrūstas iš savo šalies. Nors, jei atvirai, pastaruosius dvejus metus gana dažnai pasvarstydavau ir apie tokias galimybes. O jos - gana plačios. Panorėjus tereikėtų išsirinkti šalį...

Gal ne itin kukliai, tačiau tikrai atsakingai pasakyčiau, kad mano vadovaujamas orkestras - viena geriausių, o gal ir pati geriausia organizacija tarp šalies koncertinių įstaigų. Todėl viešai verkšlenti ir skųstis savo padėtimi nėra kaip. Būtų negražu prieš publiką, kuri ateina į mūsų koncertus ir nori geru profesionaliojo meno kokybės. Tiesiog kalbėti, kad yra sunkus periodas, ar badyti pirštais, kas ką blogai padarė, nematau prasmės, dera pasakyti, kad pastaruosius dvejus metus Lietuvos kultūra su didžiuliu pagreičiu ritosi žemyn. Kas dėl to kalti? Ir valdininkai, ir žurnalistai. Žiniasklaidos kaltė - kad dėl reitingų televizija užkemsama menkaverčiais, tuščiais ir netgi melagingais dalykais. O reitingai kalbant apie kultūrą - nekykla. Jie kyla, kai narpliojami po žmogaus marškinių dėmes ir išviesinamos kuo nemaloniausios gyvenimo detalės. O pagrindinė valdininkų bėda - nekompetencija.

Nežinia, kaip bus ateityje - Lietuva turi naują kultūros ministrą, į kurį kultūros žmonės yra sudėję daug vilčių ir lūkesčių. Ir aš tikiuoju, kad ministras įsigilins į kultūrinę problematiką. Na, o jei jis dar ir pasirodys esąs stipri asmenybė - nesileis valdininkų tampomas už virvelių ir privers juos paklusti savo sprendimams, galbūt sulauksime didesnio pagerėjimo ir kultūros fronte.

- Na, ministras iš esmės negali reguliuoti kultūros poreikio visuomenėje. Galbūt Lietuvos kultūros problemos kyla iš visuomenės - dėl žmonių suma-

terialėjimo, nykstančios meno paklausos?

- Nesakau, kad su visuomene šiuo požiūriu yra viskas gerai, tačiau pagrindinę problemą tikrai matau ne čia - visuomenės poreikių skalė nuolat banguoja, kartais žmonės alkanesni menui, kartais - abejingiesni, tačiau, mano manymu, tai yra natūralu ir normalu. Visuomenei reikia meno, o mums - profesionaliems menininkams - to pakanka.

Pagrindinė problema laikau netgi ne lėšų stygių. Manau, kad ne tik aukštosios kultūros, bet ir edukacinėje ir politinėje srityse pagrindinė bėda yra ta, kad į kultūrą apskritai atsainiai mojava ranka. Tarkim, jei diplomatai suprastų, kad politiniams tikslams gali sėkmingai pasinaudoti kultūriniais ryšiais, jei jie vertintų kultūrinis dera pasakyti, kad pastaruosius dvejus metus Lietuvos kultūra su didžiuliu pagreičiu ritosi žemyn. Kas dėl to kalti? Ir valdininkai, ir žurnalistai. Žiniasklaidos kaltė - kad dėl reitingų televizija užkemsama menkaverčiais, tuščiais ir netgi melagingais dalykais. O reitingai kalbant apie kultūrą - nekykla. Jie kyla, kai narpliojami po žmogaus marškinių dėmes ir išviesinamos kuo nemaloniausios gyvenimo detalės. O pagrindinė valdininkų bėda - nekompetencija.

Nežinia, kaip bus ateityje - Lietuva turi naują kultūros ministrą, į kurį kultūros žmonės yra sudėję daug vilčių ir lūkesčių. Ir aš tikiuoju, kad ministras įsigilins į kultūrinę problematiką. Na, o jei jis dar ir pasirodys esąs stipri asmenybė - nesileis valdininkų tampomas už virvelių ir privers juos paklusti savo sprendimams, galbūt sulauksime didesnio pagerėjimo ir kultūros fronte.

- Na, ministras iš esmės negali reguliuoti kultūros poreikio visuomenėje. Galbūt Lietuvos kultūros problemos kyla iš visuomenės - dėl žmonių suma-

drų taisyklių. Kiekvienas tikrintojas įstaiga, nesilaikanti tų taisyklių, gali argumentuotai apkaltinti nusikalstama veikla. Net jei tos taisyklės ir prieštarauja sveikam protui. Istatymų, žinoma, reikia laikytis, bet įstatymai jų neturi prieštarauti sveikam protui. Jums atrodo normalu, kad privalome rengti viešuosius pirkimus muzikos kūriniui atlikti arba kviesdamiesi koncertuoti vieną ar kitą solistą pagal taisykles turėtume rinktis ne geriausią, o pigiausią?..

Deja, toks 1995 metais priimtas Koncertinių įstaigų įstatymas, kuriuo arba turime vadovautis, arba tapti sąmoningais įstatymo pažeidėjais. O kaip laikytis tokio įsakymo, kuris suformuluotas žmonių, net nenuotokiančių apie kultūros įstaigų veiklos specifiką? Būtų panašiai, jei vaikų darželio auklėtoja imtų reguliuoti lazerio išradėjo darbo su lazeriu taisykles.

Suprantu ir VEKS problematiką. Man atrodo, kad prieš pradėdami projektą vykdyti privalėjomės apsvarstyti ir sukurti tokia sistemą, kuri nepaliktų galimybių dirbti neskaidriai ar pinigų švaistytis neracionaliai. Kalbėti apie sumanymo spragas reikėjo iki pradedant daryti renginius, o ne jiems vykstant imti medžioti kaltuosius.

Nepasitikiėjimai, tikrinimai, priekaištai tik dar labiau sugriovė projektą, taip pat sugadino ir Lietuvos įvaizdį kultūros pasaulio kontekste.

Aiškių kriterijų nebuvimas sprendžiant kultūros projektų rėmimo problemas, taip pat rėmimo proporcijų paskirstymas labai trukdo ir demotyvuoja dirbant. Na, pavyzdžiui, mūsų orkestras, 2009 m. uždirbo 53 procentus savo biudžeto. O filharmonija, užsidirbo tik 11 proc. savo biudžeto. Filharmonijoje tais metais dirbo 270 darbuotojų. Mūsų orkestrai - 130 žmonių. Filharmonija gavo 16 milijonų dotacijos, o mes - 5.

Kas galėtų man pasakyti, kodėl būtent taip paskirstytas dotavimo

proporcijos? Todėl, kad Filharmonija - nacionalinė? Bet kokie kriterijai lemia, kam vadintis nacionaliniu? Nejaugi lemia tik pavadinimai?..

- O gal - korupcija? Kaip ir politikoje?

- Na, gal ne. Nesakau, kad kultūra - ta sfera, kur negalėtume įžvelgti vienokių ar kitokių korupcijos apraiškų, bet Kultūros ministerija, palyginti su kitomis, labai maža ir finansai, skiriami šios ministerijos dispozicijon, taip pat ne itin gundantys. Todėl ir kurti joje korupcinius tinklus nėra racionalaus motyvo.

Tačiau net ir tai, gerai pagalvojus, byloja apie politikų nesąžiningumą. Pasibaigus rinkimams visų ministerijų portfeliai būna pasidalijami laimėjusiųjų partijai. Dėl kai kurių vyksta arši kova, kitų ne itin kas geidžia, ilgai nesuranda kandidato į ministrus... Kodėl dėl Kultūros ministerijos tarp partijų tariamasi paskiausiai? Todėl, kad ji turi kukliausią finansinę bazę. O kodėl ministrui turi rūpėti finansinė bazė? Nori nenori, bet imi svarstyti apie partijų ketinimą tuose finansuose pamirkyti ir savo snapelį.

- Kaip mėgintumėte spręsti šią problemą, jei pats taptumėte šalies kultūros ministru?

- Niekada netapčiau. Ypač po to, kai mačiau, kiek nervų tai kainavo ministrui bandžiusiems kologoms - Vladimirui Prudnikovui, Jonui Jučui... Vien išankstinis valstybės koncertierių požiūris į juos ir kitus vadovaujamus postus kultūros įstaigose užimančius žmones gali sugniuždyti bet kurį. Kai kitoje šalyje galioja nekaltumo prezumpcija, pas mus atvirkščiai - kaltumo prezumpcija: esis kaltas, kol neįrodysi priešingai. Nenoriu to...

Ir, tiesa sakant, nesuprantu, kodėl būtina visi linkę ieškoti unikalaus - lietuviško sprendimo varianto. Kodėl negalima pasinaudoti tų šalių taikomomis sistemomis, kurios jau patikrintos ir jau pasiteisinę? Manau, tokioje mažoje šalyje kaip Lietuva jas įdiegti nebūtų sunku - tereikia protinių, mylinčių kultūrą žmonių ir stiprių politikų.

Ilgai svarščiau, kodėl parvykęs iš kokios šalies į Lietuvą tuojau pat pajuntu, kad atsidūriau tamsioje provincijoje... Ogi todėl, kad čia aukščiausiose sluokniuose nesama valstybinio mąstymo, nėra kultūrinų ir apskritai bendrų interesų, nukreiptų į šalies ateitį.

Net ir taupant prasišviečia kažki kokia trumparegystė - stengiamasi tautypti sąskaita tų dalykų, kuriais negalima tautypti. Ir meno kūrinų atlikimo, koncertų, didžiulių kultūros projektų kokybė - kaip tik ir yra tie dalykai. O šiandien taupumo programa vykdoma taip: "Dėl lėšų stygiaus kvartetą grosite trise".

Todėl tematau vieną išeitį - visų sričių menininkams, kultūros žmonėms pamiršti savo smulkius nesutarimus, idėjų, požiūrių konfrontaciją ir vienytis. Ne politiniu pagrindu, žinoma. Ir ne dėl lokalių interesų ar asmeninės gerovės. O dirbti dėl visaverčio savo vaikų, šalies ateities gyvenimo. Dėl svarbiausiojo sielų tuotu, kuris ir vadinasi - kultūra.